

Porozumienie

**Rady Ministrów
i Komisji Krajowej Niezależnego Samorządnego
Związku Zawodowego "Solidarność"
w sprawie reguł postępowania przy rozwiązywaniu sporów
między administracją państwową
i Niezależnym Samorządnym Związkiem Zawodowym "Solidarność"**

Rada Ministrów i Komisja Krajowa NSZZ "Solidarność" doszły do wspólnego przekonania, iż rozwiązywanie wielu problemów wywołujących zaniepokojenie dużych grup pracowniczych nie jest możliwe przy zastosowaniu zasad postępowania określonych w ustawodawstwie związkowym. Chodzi przede wszystkim o grupowe postulaty i żądania pracowników kierowane przez różne szczeble organizacji związkowych pod adresem administracji państwowej.

Rada Ministrów i Komisja Krajowa NSZZ "Solidarność" uznały za konieczne ustalenie stałych reguł rozwiązywania sporów i postanowiły co następuje:

Postanowienie pierwsze

W razie powstania sporu, między administracją państwową a Niezależnym Samorządnym Związkiem Zawodowym "Solidarność", przedstawiciele odpowiednich organów administracji i władz związkowych przystąpią niezwłocznie do polubownego rozwiązania sporu według zasad i procedury określonych niniejszym porozumieniem wraz z załącznikami.

Postanowienie drugie

1. Przedmiotem sporu mogą być wyłącznie sprawy mieszczące się w przewidzianych prawem kompetencjach związków zawodowych, jeżeli zasady lub tryb postępowania w tych sprawach nie zostały określone przepisami prawa.
2. Nie jest w szczególności dopuszczalne prowadzenie sporu w sprawach, których regulacja wymaga wydania lub zmiany ustawy.

Postanowienie trzecie

Na każdym etapie rozwiązywania sporu jego strony będą:

- a) dążyć do zawarcia porozumienia,
- b) przestrzegać powszechnie akceptowanych norm i zasad,
- c) wzajemnie uwzględniać uzasadnione interesy, w stopniu nie naruszającym interesów szerszej społeczności,
- d) stosować wyłącznie argumenty merytoryczne,
- e) udostępniać wzajemnie informacje, dotyczące przedmiotu sporu, z zachowaniem przepisów ustawy o ochronie tajemnicy państwowej i służbowej.

Postanowienie czwarte

1. W sporach o zasięgu ogólnokrajowym, mających charakter międzybranżowy, stronami są naczelne lub centralne organy administracji państwowej (Rada Ministrów, ministrowie lub kierownicy urzędów centralnych) oraz Komisja Krajowa.
2. W sporach dotyczących całej branży lub zawodu stronami są: ministrowie lub kierownicy urzędów centralnych właściwi ze względu na przedmiot sporu oraz krajowe sekretariaty

branżowe posiadające pełnomocnictwo do reprezentowania krajowych władz Związku w sprawach stanowiących przedmiot sporu.

3. W sporach ponadzakładowych o zasięgu lokalnym (obszar gminy, województwa, regionu) stronami sporu są: wojewoda oraz zarząd regionu.
4. Spory lokalne mogą być rozpatrywane na szczeblu centralnym, a zakładowe na szczeblu lokalnym lub centralnym, jeżeli charakter sporu rodzi problemy, których rozwiązanie mieści się w kompetencjach naczelnych i centralnych organów administracji lub wojewody; przeniesienie sporu na szczebel lokalny wymaga uzyskania zgody wojewody i zarządu regionu; przeniesienie sporu na szczebel centralny wymaga zgody stron niniejszego porozumienia.

Postanowienie piąte

1. W razie powstania sporu upoważnić przedstawicieli stron, określonych w postanowieniu poprzedzającym, przystąpią niezwłocznie do negocjacji. Procedura postępowania negocjacyjnego stanowi załącznik nr 1 do niniejszego porozumienia.
2. Żadna ze stron nie może odmówić żądaniu przystąpienia do negocjacji w sprawach stanowiących przedmiot sporu określony niniejszym porozumieniem.

Postanowienie szóste

1. Postępowanie negocjacyjne winno przebiegać kolejno w następujących etapach:
 - a) przygotowanie negocjacji,
 - b) negocjacje właściwe,
 - c) realizacja przyjętych ustaleń.

Postanowienie siódme

1. Negocjacje właściwe winny rozpocząć się w ciągu 7 dni od terminu spotkania wyjaśniającego, kończącego przygotowanie negocjacji, chyba że strony ustalą inaczej.
2. Negocjacje właściwe kończy podpisanie porozumienia lub sporządzenie protokołu rozbieżności.

Postanowienie ósme

1. Sprawy objęte protokołem rozbieżności mogą być, za zgodą stron, przedmiotem dalszych negocjacji z udziałem mediatora.
2. Mediatora ustalają wspólnie strony sporu. Jeżeli strony sporu nie postanowią inaczej, koszty udziału mediatora w negocjacjach ponoszą obie strony w częściach równych.
3. Strony obowiązane są ułatwiać mediatorowi wykonanie zadania, w szczególności poprzez udzielanie mu odpowiednich informacji oraz stosowanie się do procedury mediacji ustalonej wspólnie z mediatorem.
4. Negocjacje prowadzone z udziałem mediatora kończy podpisanie porozumienia lub sporządzenie protokołu rozbieżności.

Postanowienie dziewiąte

1. Porozumienie kończące spór może być wypowiedziane przez każdą ze stron. Wypowiedzenie wymaga pisemnego uzasadnienia.
2. Okres wypowiedzenia wskazany przez stronę nie może być krótszy niż 30 dni i biegnie od daty zawiadomienia drugiej strony.

Postanowienie dziesiąte

1. W razie nieosiągnięcia porozumienia rozwiązującego spór, każda ze stron może zwrócić się do Komisji Arbitrażu o wydanie orzeczenia co do całości lub części przedmiotu objętego protokołem rozbieżności.
2. W skład Komisji wchodzi: po dwóch członków, wyznaczonych przez każdą ze stron sporu z listy arbitrów oraz przewodniczący - superarbitr, wyznaczony spoza listy przez członków Komisji.
3. Listę arbitrów tworzy się przy Ministrze Pracy i Polityki Socjalnej z osób wskazanych przez naczelne i centralne organy administracji państwowej oraz przez Komisję Krajową NSZZ "Solidarność".
4. Orzeczenie arbitrażowe nie jest dla stron wiążące.
5. Orzeczenie arbitrażowe kończy spór rozstrzygany zgodnie z procedurą zawartą w niniejszym porozumieniu.
6. Procedura postępowania przed Komisją Arbitrażu stanowi załącznik nr 2 do niniejszego porozumienia.

Postanowienie jedenaste

1. Porozumienie niniejsze wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia podpisania i obowiązuje do czasu jego wypowiedzenia przez jedną ze stron.
2. Okres wypowiedzenia wynosi 30 dni.
3. Po upływie 6 miesięcy od daty wejścia w życie porozumienia strony dokonają przeglądu funkcjonowania zawartych w nim postanowień.

Za Komisję Krajową
NSZZ "Solidarność"

Za Radę Ministrów

Warszawa, dnia 29 maja 1992 r,

Procedura postępowania negocjacyjnego

1. Przygotowanie negocjacji

A. Wspólna identyfikacja problemów, które mają stanowić przedmiot negocjacji i ewentualne określenie przez strony postulowanego sposobu ich rozwiązywania:

- zgłoszenie postulatów przez stronę związkową oraz ich uzasadnienie,
- wstępne określenie stanowisk stron i zaprezentowanie argumentacji.

B. Zorganizowanie w terminie 14 dni od zgłoszenia postulatów wraz z uzasadnieniem spotkania wyjaśniającego, które by przewidywało:

- wstępną ocenę możliwości ekonomiczno-finansowych realizacji zgłoszonych postulatów i określenie ewentualnych ograniczeń w tym zakresie,
- dokonanie selekcji zgłoszonych postulatów,
- sprecyzowanie i uzgodnienie przedmiotu negocjacji właściwych,
- ustalenie szczebli kompetencyjno-decyzyjnych, właściwych dla uzgodnionej problematyki negocjacji,
- ocenę skutków społeczno-ekonomicznych postulowanych przez strony sposobów realizacji postulatów,
- wzajemną wymianę informacji, dotyczących obiektywnych uwarunkowań zagadnień, stanowiących uzgodniony przedmiot negocjacji (uwarunkowania ekonomiczne i społeczne w perspektywie lokalnej, branżowej i ogólnokrajowej),
- uzgodnienie stanowisk w sprawie źródeł informacji uznawanych wspólnie za wiarygodne i możliwe do wykorzystania podczas negocjacji właściwych (zestaw dokumentów źródłowych, analizy ekspertów itd.),
- opracowanie i przyjęcie harmonogramu negocjacji oraz rozstrzygnięcie kwestii programowych i techniczno-proceduralnych; w szczególności określenie składu zespołów negocjacyjnych oraz ewentualne powołanie podzespołów roboczych,
- ewentualne powołanie wspólnych zespołów roboczych, odpowiedzialnych za realizację uzgodnień, dotyczących problemów rozwiązywanych w trakcie spotkania wyjaśniającego,
- poinformowanie opinii publicznej o terminach, miejscu i przedmiocie negocjacji.

2. Negocjacje właściwe

A. Bezpośrednie rokowania stron na posiedzeniu plenarnym delegacji oraz obrady powołanych ewentualnie podzespołów roboczych.

Celem negocjacji jest:

- określenie zagadnień, które strony zgodnie oceniają jako nadające się do osiągnięcia natychmiastowego porozumienia; podjęcie próby osiągnięcia porozumienia,
- ustalenie spraw spornych, które nie rokują szybkiego osiągnięcia porozumienia; podjęcie próby maksymalnego zbliżenia stanowisk w tych sprawach,
- określenie perspektywy czasowej i ewentualnych terminów ponowienia negocjacji w sprawach nie zakończonych porozumieniem.

B. Podpisanie porozumienia lub sporządzenie protokołu rozbieżności.

C. Ustalenie harmonogramu dalszych posiedzeń, ich problematyki oraz planowanych przez strony działań w sprawach objętych przedmiotem negocjacji.

D. Ewentualne powołanie zespołów w celu podjęcia długofalowych negocjacji w kwestiach najbardziej spornych.

E. Opracowanie komunikatu kończącego rozmowy i podanie go do wiadomości publicznej.

3. Realizacja ustaleń

Bieżąca kontrola realizacji ustaleń w trybie uzgodnionym przez strony, w szczególności poprzez organizowanie spotkań przeglądowych.

Procedura postępowania przed Komisją Arbitrażu

1. Komisja Arbitrażu, zwana dalej "Komisją", rozpatruje spór, jeżeli nie został on rozstrzygnięty w trakcie postępowania negocjacyjnego.
2. Strona sporu powinna w ciągu 7 dni od dnia podpisania protokołu rozbieżności poinformować drugą stronę o zamiarze poddania sporu rozstrzygnięciu Komisji oraz określić zakres przedmiotu sporu przekazywany Komisji do rozstrzygnięcia.
3. Druga strona sporu nie może uchylić się od udziału w postępowaniu przed Komisją.
4. W ciągu 7 dni od przekazania informacji o zamiarze poddania sporu rozstrzygnięciu Komisji obie strony sporu wyznaczają swoich członków Komisji z listy arbitrów oraz ustalają miejsce i termin pierwszego posiedzenia.
5. Na pierwszym posiedzeniu członkowie Komisji wyznaczają przewodniczącego-superarbitra spoza listy arbitrów oraz ustalają miejsce i termin posiedzenia Komisji.
6. Komisja rozstrzyga spór stosując zasady postępowania określone w pkt. 7-14. Komisja może przyjąć dodatkowe zasady postępowania, które będzie stosowała w toku rozstrzygania sporu.
7. Komisja rozstrzyga spór z udziałem przedstawicieli stron sporu, których zawiadamia o miejscu i terminie posiedzeń Komisji.
8. W trakcie posiedzeń Komisja bada protokół rozbieżności, inne dokumenty istotne dla rozstrzygnięcia sporu, a także może wezwać przedstawicieli stron sporu do przedstawienia stanowisk stron lub do złożenia dodatkowych wyjaśnień.
9. Komisja nakłania strony sporu do zawarcia porozumienia, a jeżeli do zawarcia porozumienia na dojdzie, wydaje orzeczenie.
10. Treść porozumienia zawartego przed Komisją powinna być zamieszczona w protokole posiedzenia Komisji i stwierdzona podpisami przedstawicieli stron sporu.
11. Jeżeli Komisja nie postanowi inaczej, orzeczenie zapada większością głosów na naradzie niejawniej.
12. Orzeczenie powinno zawierać:
 - 1) skład Komisji,
 - 2) datę wydania orzeczenia,
 - 3) określenie stron sporu,
 - 4) rozstrzygnięcie i jego uzasadnienie,
 - 5) podpisy członków Komisji, w pełnym składzie.
13. Orzeczenie doręcza się stronom sporu, w ciągu 7 dni od dnia jego wydania.
14. Jeżeli Komisja nie postanowi inaczej, każda ze stron spoin ponosi koszty postępowania związane z udziałem w sprawie jej przedstawicieli oraz wyznaczonych przez nią arbitrów; koszty związane z udziałem przewodniczącego super arbitra ponoszą obie strony w równych częściach.